

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3050/2015. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.353/2013/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kérte a Kúria Kfv.I.35.353/2013/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését, mivel az – az alábbiakban kifejtett – álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [2] Az indítványozó fő tevékenységei közé tartozik a raktározás és tárolás, adóraktárában alkoholtermékek tárolására, illetve jövedéki termékekkel folytatott kereskedelemre rendelkezik engedéllyel, melynek birtokában 2007 és 2008 években több alkalommal tárolt GlühWein (forralt bor) és (ízésített bor alapú) Sangria elnevezésű termékeket, amelyeket a jövedéki adóról szóló 2003. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Jöt.) alapján szőlőborként tüntetett fel nyilvántartásaiban. Az indítványozónál az elsőfokú hatóság a fenti évek vonatkozásában a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága (a továbbiakban: VPOP) utasítása alapján felüellenőrzést végzett, amelynek eredményeképp az indítványozó terhére jövedéki adónemben adóhiányt állapított meg mintegy 53,4 millió forint összegben, emiatt adóbírságot szabott ki és késedelmi pótlékot számított fel. A VPOP elnöke az indítványozó fellebbezése folytán eljárva a bírság összegét 49,5 millió forintra változtatta. Az adóhiány megállapításának indokát a vámhatóság szerint az adta, hogy a szőlőborként feltüntetett termékek valójában egyéb bornak minősülnek, amelyeknek más (magasabb) a jövedéki adója.
- [3] A döntés meghozatalát megelőzően a VPOP több tagállami adóhatóságot megkeresett és ennek alapján minősítette a kérdéses termékeket egyéb bornak, mert

ezek alkoholtartalma nem kizárólagos erjedéssel keletkezett, hanem a gyártás során alkoholtartalmú aromákat adtak hozzájuk. A vámhatóság hangsúlyozta, hogy a Jöt. adójogi szempontból maga is a fentiek szerint különbözteti meg a szőlőbor és az egyéb bor fogalmát.

- [4] Az indítványozó kérte a hatósági határozat bírósági felülvizsgálatát, de keresetét a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 26.K.28.735/2013/2. számú ítéletével elutasította. A bíróság megállapította, a vámhatóság helyesen mutatott rá, hogy a szőlőbor sajátja, hogy annak alkoholtartalma kizárólag erjedés útján keletkezik, míg az eljárásban érintett termékekhez a gyártó alkoholtartalmú aromákat, illetve alkoholban feloldott anyagokat adott. A bíróság ítéletének indokolásában hivatkozott a NAV szakértői intézetének állásfoglalására, amely szerint a kizárólagos erjedés fogalma nem engedi meg az alkoholtartalmú aromák vagy alkoholtartalmú anyagok borhoz való hozzáadását. Az indítványozó által hivatkozott a színezékeken és édesítőszeren kívüli egyéb élelmiszer-adalékanyagokról szóló – 2009. január 20-tól hatálytalan, de az indítványozó szerint ma is hatályos – 95/2/EK Irányelv (a továbbiakban: Irányelv), illetve a – 2011. július 28-tól hatálytalan, de a jelen ügyben az indítványozó által jövedéki szempontból még alkalmazhatónak vélt – Magyar Élelmiszerkönyv közösségi előírások átvételét megvalósító kötelező előírásairól szóló 56/2004. (IV. 24.) FVM rendelet (a továbbiakban: R.) pedig a bíróság álláspontja szerint élelmiszer-biztonsági szempontból szabályozták a kérdést, amely nem befolyásolta az érintett termékek jövedéki besorolását.
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Kfv.I.35.353/2013/7. számú ítéletével hatályában fenntartotta az első fokon eljáró bíróság ítéletét. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében kifogásolta, hogy mind a hatóság, mind a bíróság félreértelmezte a NAV szakértői intézetének vonatkozó állásfoglalását, illetve figyelmen kívül hagyták annak a rá kedvezőbb megállapításait. Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a bíróság nem vette figyelembe az Irányelv és az R. rendelkezéseit. Az indítványozó kérte, hogy a Kúria kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást az Európai Unió Bíróságánál (a továbbiakban: EuB), tekintettel arra, hogy a felülvizsgálni kért jogerős bírósági határozat ellentétes az EuB gyakorlatával, így nem egyeztethető össze a közösségi joggal. Álláspontja szerint ugyanis a Jöt. azon értelmezése, amely szerint a szőlőbor alkoholtartalma kizárólag erjedéssel keletkezhet, nem felel meg EuB ítélezési gyakorlatának, amely szerint a szőlőbor alapú termékekhez adott alkoholban oldott aromák nem változtatják meg annak (vámtarifa szerinti) besorolását, azaz az ilyen adalékkal ellátott termékek is szőlőbornak minősülnek.

- [6] A Kúria támadott határozatával hatályában fenntartotta az elsőfokú bíróság jogerős határozatát, anélkül, hogy helyt adott volna az indítványozó előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmének. A Kúria ítéletében leszögezte, hogy a perben azt kellett eldöntenie, a kérdéses termékek jövedéki adójának megállapításakor kizárólag a nemzeti jog alkalmazandó, vagy – akár közvetlenül, akár közvetve – figyelembe kell venni az Európai Unió jogát is. A Kúria hangsúlyozta, hogy nem két termék vámjog szerinti tarifális besorolásáról, hanem arról kellett döntenie, hogy a magyar jövedéki törvény alapján milyen mértékű jövedéki adó megfizetésére köteles az indítványozó.
- [7] A Kúria álláspontja szerint a borhoz csak olyan adalékanyagok kerülhetnek hozzáadásra, amelyeket a szakmai szabályok megengednek és céljuk a kizárólagos erjedési folyamat elősegítése. Ehhez képest minden más olyan adalékanyag borhoz adása, amely nem vesz részt az erjedés elősegítésében azt eredményezi, hogy a termék tényleges alkoholtartalma nem kizárólag erjedéssel keletkezik. A jövedéki besorolás csak ezeken az egyértelmű szabályokon alapul, és a Kúria megállapítása szerint mind a vámhatóság, mind az első fokú bíróság helytállóan következtetett arra, hogy a perbeli termékek (Sangria, GlühWein) jövedéki szempontból nem minősülnek szőlőbornak, ezért rájuk nem a kedvezőbb mértékű jövedéki adó vonatkozik. A Kúria azt is megállapította, hogy a hivatkozott EuB döntést azért nem kellett figyelembe vennie, mivel az nem a jövedéki adó meghatározására, hanem a Sangria (közösségi vámjog szerinti) tarifális besorolására vonatkozott.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint azonban a Kúria megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált tisztességes eljáráshoz, pontosabban az abból fakadó törvényes bíróhoz való jogát, azzal, hogy nem kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárást. Az indítványozó hivatkozott az Európai Unió Működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdésére, amely szerint amennyiben egy tagállam olyan bírósága előtt merül fel az Unió alapszerződéseinek, vagy az uniós intézmények, szervek, hivatalok jogi aktusainak értelmezésével kapcsolatos kérdés, amelynek határozata ellen a nemzeti jog alapján jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre, úgy ez a bíróság (a továbbiakban: kötelezett bíróság) köteles előzetes döntéshozatali kérelemmel fordulni az EuB-hez.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria mint kötelezett bíróság nem tett eleget az EUMSZ hivatkozott rendelkezésének és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 155/A. §-ában foglaltaknak, amikor nem kezdeményezte előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatását. Ezzel pedig megfosztotta őt attól a lehetőségtől, hogy ügyében

az EuB döntsön, azaz végső soron törvényes bírjától vonta el, tekintettel arra, hogy az uniós jog értelmezése e körben (előzetes döntéshozatal) kizárólag az EuB monopóliuma. Az indítványozó hivatkozott az EuB *CILFIT* ügyben hozott döntésére is [C-283/81. számú, Srl *CILFIT* kontra *Ministero della Sanità* ügyben 1982. október 6-án hozott ítélet (EBHT 1982., 3415, 3428. o.)], amely ugyan lehetővé teszi az előzetes döntéshozatal mellőzését a kötelezett bíróság számára, de csak igen szűk keretek között, nevezetesen akkor, ha (a) a felmerült kérdés az uniós jog szempontjából nem releváns, (b) a kérdésben az EuB már állást foglalt, (c) az uniós jog alkalmazása annyira nyilvánvaló, hogy minden ésszerű kétséget kizár. A jelen ügyben azonban ezen feltételek egyike sem áll fenn – véli az indítványozó – ezért a Kúria nem tekinthetett volna el az előzetes döntéshozatal kezdeményezésétől.

- [10] Mindezekre tekintettel az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján kérte a Kúria Kfv.I.35.353/2013/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott formai és tartalmi követelményeknek.
- [12] Az Abtv. 27. §-a szerint az egyedi ügyben érintett személy (vagy szervezet) az alaptörvény-ellenesnek vélt bírói döntéssel szemben akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés, vagy az eljárást befejező egyéb döntés sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy nem áll rendelkezésre jogorvoslati lehetőség.
- [13] Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.353/2013/7. számú ítélete elleni alkotmányjogi panasz befogadhatóságának vizsgálata során megállapította, hogy az az Abtv. 51–52. §§-ban foglalt formai feltételeknek megfelel. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság tartalmi követelményeinek, így különösen az Abtv. 26–27. § és 29–31. § szerinti feltételeknek.
- [14] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy az ügyben felmerült

alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.

- [15] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését az indítványozó szerint a Kúria azáltal sértette meg, hogy nem tett eleget az indítványozó azon kérelmének, hogy kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást az EuB-nál.
- [16] Jelen alkotmányjogi panasz tartalmával kapcsolatos gyakorlatát az Alkotmánybíróság – többek között – a 3028/2014. (II. 17.) AB végzésében összegezte: „Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további [...] tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság e feltételekkel összefüggésben emlékeztet arra, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}
- [17] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegét az alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülésében értelmezi, a bíróságok eljárásának ezen túlmenő elemei, így különösen az adott jogvitáknak – a jogszabályok alkalmazásával, és a bíróság diszkrecionális jogának gyakorlásával történő – mikénti eldöntését nem tekinti alkotmányossági kérdésnek. Jelen ügyben – az alkalmazandó jogszabályok értelmezésével és a ténykérdések figyelembe vételével – az eljáró bíróságnak – a nemzeti jog szerinti törvényes bírónak, azaz hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bírónak – kellett arról döntenie, hogy terheli-e előzetes döntéshozatal-kezdeményezési kötelezettség, vagy mentesül ez alól, így ennek felülvizsgálatára

az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 29. §-a alapján nincs hatásköre [3110/2014. (IV. 17.) AB végzés, 3165/2014. (V. 23.) AB végzés].

- [18] A perbeli termékek jövedéki besorolásának vizsgálata a konkrét ügyben jogalkalmazási kérdés, jogszabály-értelmezéssel hozott döntés, mely jelen ügyben nem vet fel alkotmányossági kérdést, e döntés felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak a fentiek szerint nincs hatásköre, mivel csak alkotmányossági kérdésekben dönthet.
- [19] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a peres felek ugyan indítványozhatják a nemzeti bíróságnál az előzetes döntéshozatal kezdeményezését, azonban a bírót nem köti a felek kérelme, mivel diszkrecionális joga van annak eldöntésére, hogy megkeresi-e a Bíróságot előzetes döntéshozatalt kérve, ahogy azt a már fentebb idézett *CILFIT-ügyben* a Bíróság megállapította: „a [z EGKSZ] 177. cikk [jelenleg EUMSZ 267. cikk] nem jelent jogorvoslati lehetőséget a felek számára valamely nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő ügyben. Az, hogy az egyik fél állítása szerint a jogvita a közösségi jog értelmezésének kérdését veti fel, önmagában nem elegendő tehát ahhoz, hogy az érintett bíróság köteles legyen a kérdést a 177. cikk értelmében felmerült kérdésnek tekinteni. Másrésztől – adott esetben – hivatalból is a Bírósághoz fordulhat.” (EBHT 1982., 3415, 3428. o.)
- [20] A fentiek alapján az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetett fel, így nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeknek, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. február 23.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1060/2014.

